

UNA FOTO DEL CARRER NIÑO

Francesc Devesa i Jordà

En algun racó de la memòria dormia aquella escena que ara desperta lluminosa. Un carret ornat ple de xiquets i xiquetes. El burret ben net i abillat i, en primer pla de la foto, Miquelet El Sevillo. Pot ser es commemorava el *Niño Jesús de Praga*, sant del carrer, amb mini-processó i novena, o aquella falla entranyable del barri, el monument de la qual era una mena de betlem satíric amb ninots de drap sobre un canyís. Tant se val, la imatge era de joiosa celebració. Alguns circuits del meu cervell és van activar de forma sorprenent fins el punt que anava recuperant els moments d'aquell dia, abans de pujar al carro fester.

Era dissabte i no hi havia escola. Em vaig despertar de les cridòries que venien de fora. Dos camions s'havien enganxat i les imprecacions del xòfers anaven pujant de volum i començaven a encetar la lletania de me caguens. Allò passava sovint. El carrer era de doble direcció i, de bon matí, els bolquets anaven i venien dels rajolars. Quan vaig guaitar a la porta de casa, els camions ja havien marxat. Ara, pujava un carro del Sapet amb tres haques. La mitgera feia dringar els sonalls del collaró. Era la Leona, una haca valenta de crinera rossa, la preferida de Dominguet el Curto. Dalt, al costat del carreter, anava ell portant els ramals. Se'l veia pagat. No tant, però, com a la processó del Divendres Sant, quan, vestit de capdeferro, desfilava més ert que un fus davant la mirada benèvola de tot el poble. Aquell sí que era el seu dia d'autèntica glòria.

Carro festiu al carrer del Niño, anys 50.

—Mare, me'n vaig a jugar! —vaig cridar, mentre eixia esperitat cap al carreró. L'espai dels jocs estava al girar el cantó del carrer Santa Rosa, just enfront d'on vivia la misteriosa Bruna. Allí, entre la carnisseria de la Currutaca i la tenda de la Coloma, els amics ja m'esperaven. Aquella temporada s'estilaven les "potes", unes monedes de coure antigues que reballàvem contra xavos i perres per traure-les del cercle. A més de la pota corrent, hi havia els "marrocs", morruts o barbuts segons l'aspecte de la cara corresponent. Hi havia encara una pota més xicoteta però molt pesada, la "pena", considerada la millor. Aquell que la posseïa, era mirat amb enveja.

—He d'anar a tallar-me el pèl —vaig dir, en sentir la veu de ma mare, cridant-me. Havia guanyat en una partida i perdut en altres dues. Salvador Cotaina i Miguel de la Visa van seguir jugant. Vaig arribar a la carretera mirant de reüll cap al quiosc de Maria de l'Hostal. Pumbi, Carpanta, La família Ulisses i els demés encara haurien d'esperar-me dues llargues setmanes. Pensant per qui em decidiria el dia enyorat, vaig entrar a la barberia de Saoret el Cabut. Allí, sempre hi havia conversa.

—Sabeu l'última del Taburó? —deia un home assegut, mentre el barber anava arreglant-me el cap. Ramon el Taburó, a banda de bon mecànic, tenia fama per les bromes que gastava, de vegades atrevides. Era baixet però valent. L'havia vist, per festes de la parròquia, pujar un pal ensabonat i fer-se amb el pollastre que penjava. Vaig parar l'orella.

—Resulta que el fill havia fet una disputa —va seguir—. La travessa era una carrera entre la Montesa i la Bultaco, per comprovar quina corria més. El contrari va arribar enfront del taller amb la seua Bultaco. S'havia format un rogle de gent per veure allò com quedava. Ramon no volia que es fera aquella competició pel perill que comportava. Es va dirigir al foraster, un xicot corpulent que a cavall de la moto li salvava encara mig pam. Ramon li va parlar amb bones paraules fins aconseguir treure-li del cap l'aposta. El xic va acceptar retirar-se. Quan el motorista de la Bultaco ja s'allunyava i no el podia escoltar, el Taburó es va girar cap al públic i va dir: "no ha baixat de la moto, no! si baixa li les tombe!"

—Que volia tombar-li el Taburó? —va preguntar un despistat que fullejava el diari.

—Les dents, home, les dents, encara que Ramonet hauria necessitat una cadira per arribar-li a la barba — va sentenciar el narrador, mentre el del diari rodava el cap amb un somriure.

—Au Paquito, ja tens el cabell ben curt, com volies —va dir Saoret llevant-me el davantal. Vaig baixar de la trona, eixint recte cap al forn de la Beltrana. Allí vivia Emilio, un amic del barri. Anys després, Emilín, com li deia sa mare, ens iniciava a Julian i a mi en la música dels *Beatles*. En comprar la viena, vaig correr cap a la saladeria per completar el premi dels dissabtes. El tio Paco, deixant el cigarret a un costat, començà a trossejar la tonyina amb la cullera de fusta fins omplir el panet i afegir pebre espençat. A mos redó, vaig enfilar carrer amunt sense adonar-me que l'entrepà anava xorrant. En front de la casa del Povil, un home castellà baixava cantant.

—*Adiós buena persona!* —va dir, saludant a l'empleat que acabava de fer una andana al cantó del Calvari. Antonio *Buena Persona*, com se li va quedar, era molt cèlebre. Fa uns anys encara el vaig vore en una situació insòlita. Estava ingressat a l'hospital i, en escoltar el comentari d'algú sobre la seua afició al futbol, es va posar a cantar un gol, causant un gran rebombori al seu voltant.

Amb les mans rentades i, després del marmoló de ma mare per les taques d'oli a la màniga, vaig tornar a eixir al carrer. S'escoltava música. Venia d'enfront, de la casa de Don Vicente Morell el capellà. Sonava com una batalla de pèl·lícula en què van guanyant els bons.

—Puc anar a casa Don Vicente? —li vaig preguntar a mon pare que acabava de tornar de la fàbrica.

—Ves, però portat bé i saluda. Sigues educat. —A mon pare també li agradava la música i tocava l'acordió. Vaig creuar el carrer i, després del bon dia preceptiu, el capellà i sa mare em van convidar a seure.

—Quiet ahí Nerón —va manar Don Vicente al seu gos quan, movent la cua, venia a fer-me la festa. L'animalet, obedient, es va deixar caure a terra i també escoltava. Era una música grandiosa. Quan va acabar el disc, el capellà, llegint-me el pensament, contestava la pregunta que no m'atrevia a formular. Allò que acabàvem d'escoltar era "La cavalcada de les Valquíries". Va ser el meu primer contacte amb la música clàssica. S'havia fet ja quasi hora de dinar i em vaig acomiadar pensant amb espases, cavalls al galop i lluites justicières. Encara em vaig apropar a ca José Ramón. No havia vingut a jugar al carreró i el trobava a faltar. En preguntar per ell, va eixir Maria Consuelo, la germana menuda, qui, tota decidida, va dir:

—El meu germà se n'ha anat a les cabres. —Davant la meua cara de sorpresa, Consuelet, sa mare, va començar a riure l'ocurrència de la xiqueta, explicant-me que José Ramon i son pare havien marxat a Ondara als bous.

El migdia va passar en un tres i no res. Ma mare, Maria la Taula, ja tenia preparat el quimono i em pintava el bigot de Fu-Mantxú. Xiquets i xiquetes anàvem apropant-se al carro. Allí venia Maribel Tercero, de la casa d'enfront; per Nadal, ella i les germanes preparaven un betlem enorme que tots anàvem a vore. Va arribar Vicentica la Rulla, prima i saltadora; un dia, al pati de ma casa, va pujar per una escala de gat enfilant-se dalt de la paret mitgera. Va aparèixer Miguel de la Visa, un dels meus amics del carreró. El Sevillo ens ajudava a pujar. Era el nostre veí i un home molt conegut. De professió netejador, com diuen a Oliva dels esporgadors, i d'afició pescador al rall; un dels millors, segons contaven. Quan treia una bona rallada, tots els xiquets acudíem a vore les llisses, encara vives, nedant al viver de sa casa. Va pujar Lolita, la seua filla, a qui, una vetllada jugant a tallar-nos els cabells, li vaig fer uns trasquilons; sa mare, Dolorettes, no s'ho treia dels dits en vore el cap de la xiqueta. El seu germà, Miguel també va muntar, disfressat de moro amb turbant. De la vorera d'enfront, Vicenteta la Cuerna ens mirava somrient. Vicenteta trencava l'enfit, amidant a colzades amb un mocador negre, mentre es senyava. En estar tots acomodats, Miquelet el Sevillo es va arromangar un camal, va agafar un puro i es va plantar al costat de la burreta que, dòcilment, havia suportat també flocs i garlandes. El carro joíós ja podia marxar a la desfilada.

Torne a mirar la foto. Ara dubte si tot allò va ocórrer aquell dia, però sí estic segur que aquelles i moltes més històries formaven part de la vida quotidiana del carrer *Niño*, quan les hores encara passaven lentament.